

24 september 2014

**Statement
van het Belgisch Nationaal Contactpunt (NCP) belast met de opvolging
van de OESO Richtlijnen voor Multinationale ondernemingen.**

De OESO Richtlijnen voor Multinationale ondernemingen zijn aanbevelingen van de regeringen aan hun ondernemingen, waar ze hun bedrijvigheid ook uitoefenen.

Deze aanbevelingen hebben betrekking op een aantal domeinen zoals de publicatie van informatie, mensenrechten, tewerkstelling en arbeidsrelaties, milieu, de strijd tegen corruptie, de consumentenbelangen, wetenschap en technologie, concurrentie en fiscaliteit. Tevens wordt het concept van ketenverantwoordelijkheid en due diligence geïntroduceerd.

De implementatie van deze Richtlijnen berust bij de verschillende Nationale Contactpunten die belast zijn met de opvolging.

In België wordt het Nationaal Contactpunt (NCP) voorgezeten door een vertegenwoordiger van Federale overheidsdienst Economie en heeft een tripartite samenstelling, namelijk de sociale partners en de vertegenwoordigers van de verschillende federale overheidsdiensten en regionale regeringen.

De rol van het NCP bestaat er onder meer in bij te dragen tot de oplossing van vragen gesteld in specifieke omstandigheden. Het NCP vergemakkelijkt de toegang tot de consensus gerichte, niet-conflictueuze middelen zoals verzoening of bemiddeling.

1- INLEIDING

Het Belgisch Nationaal Contactpunt heeft op 10 september 2013 een dossier ontvangen van Greenpeace om de eventuele niet-naleving van bepaalde OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen door de firma Jan De Nul NV aan te kaarten en dit met betrekking tot het Sabetta project in het Noordpool gebied in Rusland. Greenpeace vroeg uitdrukkelijk aan het NCP om het overleg met het bedrijf te herstellen en te faciliteren.

Het dossier, zoals voorgelegd door Greenpeace, maakt melding van het feit dat deze firma het hoofdstuk VI zoals voorzien in de Richtlijnen inzake milieu niet heeft geëerbiedigd, en meer bepaald dat de ondernemingen rekening dienen te houden met de noodzaak het milieu, de volksgezondheid en de veiligheid te beschermen en, in het algemeen hun activiteiten uit te voeren op een manier die bijdraagt aan de bredere doelstelling van een duurzame ontwikkeling.

Meer bepaald dienen ondernemingen :

§1: Een voor de desbetreffende onderneming geschikt milieubeheersysteem in te voeren en in stand te houden, dat onder meer de volgende elementen omvat:

a) het verzamelen en evalueren van adequate, tijdige informatie over de milieu-, gezondheids- en veiligheidseffecten van hun activiteiten;

b) het vaststellen van meetbare doelstellingen en, waar van toepassing, van streefcijfers voor de verbetering van de milieuprestaties en het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, alsmede het periodiek evalueren van deze doelstellingen; waar van toepassing zouden doelstellingen in overeenstemming moeten zijn met nationaal beleid en internationale milieuovereenkomsten;

§ 2: Rekening houdend met aspecten als kosten, vertrouwelijkheid van bedrijfsgegevens en de bescherming van intellectuele eigendomsrechten:

a) publiek en de werknemers tijdig de nodige, adequate, meetbare en verifieerbare (waar van toepassing) informatie te verstrekken over de potentiële milieu-, gezondheids- en veiligheidseffecten van hun activiteiten, waartoe ook kan behoren rapportering over de geboekte vooruitgang van hun inspanningen ter verbetering van de milieuprestaties;

§ 4: . Indien er, gezien de wetenschappelijke en technische inzichten omtrent de risico's, gevaar voor ernstige schade aan het milieu bestaat, mede met het oog op de menselijke gezondheid en veiligheid, zich niet op het ontbreken van absolute wetenschappelijke zekerheid te beroepen om kosten effectieve maatregelen uit te stellen om deze schade te voorkomen of te beperken;

§ 5: Rampenplannen gereed te hebben om ernstige schade voor het milieu en de gezondheid die kan voortvloeien uit hun activiteiten, met inbegrip van ongevallen en noodsituaties, te voorkomen, te beperken en te beheersen; alsmede mechanismen om de bevoegde autoriteiten onmiddellijk op de hoogte te stellen;

§ 6: Voortdurend te trachten hun milieuprestaties te verbeteren, binnen de eigen bedrijfsvoering en, waar van toepassing, in de toeleveringsketen, activiteiten zoals de volgende aan te moedigen:

b) de ontwikkeling en levering van producten of diensten die geen overmatige gevolgen voor het milieu hebben;

d) zoeken naar en evalueren van manieren om de milieuprestaties van de onderneming op de lange termijn te verbeteren, bijvoorbeeld door ontwikkelingsstrategieën voor emissiereductie, doelmatig gebruik van hulpbronnen en hergebruik, vervanging of vermindering van het gebruik van giftige stoffen, of strategieën op het gebied van biodiversiteit.

§ 8: Bij te dragen aan de ontwikkeling van een ecologisch zinvol en economisch doeltreffend openbaar beleid, bijvoorbeeld door middel van samenwerkingsverbanden of initiatieven om het milieubewustzijn en de milieubescherming te bevorderen.

2- PROCEDURE

2.1 Algemeen

In oktober 2013 werden de beide partijen afzonderlijk ontvangen door de Voorzitter en het secretariaat van het NCP om het dossier over te maken aan de firma en om praktische uitleg te verstrekken met betrekking tot de OESO Richtlijnen en over de samenstelling, werkwijze en procedures van het NCP e.d.

Jan De Nul NV verstreekte aan de Voorzitter informatie omtrent dit project en hun contacten met Greenpeace.

Greenpeace informeerde de Voorzitter over een internationale campagne om het probleem en de risico's van de exploitatie van petroleum en gas in het Noordpoolgebied onder de aandacht van het grote publiek te brengen.

De milieuorganisatie geeft ook informatie over de contacten met Jan De Nul NV in februari 2013 die nadien stilvielen.

Greenpeace wenst dat Jan De Nul NV de informatie vrijgeeft rond de milieu-impact van het project.

2.2 Toelaatbaarheid

Na een grondige evaluatie van het dossier in het evaluatiecomité van het NCP op 14 november 2013 werd aan het NCP aanbevolen om het dossier toelaatbaar te verklaren en de dialoog te faciliteren. Het NCP heeft deze aanbeveling gevolgd en tijdens haar vergadering van 14 november 2013 besloten tot de verdere behandeling van het dossier. Dit werd per e-mail aan beide partijen bevestigd.

2.3 Behandeling

Er werd besloten de gesprekken aan een beperkt aantal personen, i.c. de Voorzitter en het secretariaat, toe te vertrouwen.

Greenpeace werd ontvangen op 14 november 2013 waarbij de nadruk werd gelegd op het feit dat de dialoog zich diende te beperken tot het aangegeven hoofdstuk van de OESO Richtlijnen, nl het milieu hoofdstuk. Daarnaast werd de vertrouwelijkheid van de debatten benadrukt. Ook werd uitdrukkelijk gevraagd om niet in de media te komen met de naam van het bedrijf, gezien dit het vertrouwen van de bemiddeling volledig zou schenden.

Aan de firma J. De Nul NV werden op 12 december 2013 de procedures nogmaals uitgelegd en waarom tot de toelaatbaarheid van het dossier werd besloten.

Op 6 januari heeft Greenpeace haar vragen bezorgd aan het NCP. Daarna heeft Greenpeace, op verzoek van het NCP, een synthese van zijn belangrijkste vragen doorgestuurd. Deze werden overgemaakt op 13 januari 2014 aan de firma J. De Nul NV. Hierna volgt de tekst in extenso :

“1/ Greenpeace is van mening dat het beschikbare milieueffectenrapport onvolledig is. De gegevens laten ons, en iedere andere betrokken partij, niet toe om een volledige, correcte analyse te kunnen maken van de effecten van de baggerwerken op het leefmilieu en op de bevolking wiens dagdagelijks leven wordt bepaald door de beschikbaarheid van voedsel (bv bij visvangst), water, inkomsten (bv bij verkoop van vis) e.a. in de omgeving. Greenpeace vraagt dan ook om ons de vereiste data ter beschikking te stellen, in bijzonder met betrekking tot:

- de fysische en biologische data,
- data met betrekking tot de levenswijze van de lokale bevolking, in bijzonder tot de visvangst,
- de milieu- en sociale effecten van de baggerwerken op voorgaande,
- de procedures en plannen die Jan De Nul hanteert en zal hanteren om de gedefinieerde effecten te vermijden en/of in te perken.

2/ Greenpeace is bijzonder bezorgd over de enorme gevolgen van de werken op het leefmilieu, 1/ in bijzonder op de walvissen, en 2/ met betrekking tot een verspreiding van zware metalen in de waterkolom. Graag ontvangen we bijkomende informatie over de aanpak die Jan De Nul ter zake hanteert en verder zal hanteren. Onze nota's aan het Nationaal Contactpunt en aan de Nationale Delcrederedienst maken onze bezorgdheid duidelijk.

3/ Tot slot ontvangen we graag de procedures die Jan De Nul hanteert en verder zal hanteren bij verontreiniging door olie lekkages.”

Op 27 februari 2014 werd een vergadering georganiseerd met zowel Greenpeace als Jan De Nul NV.

Nogmaals werd de procedure overlopen nl. dat de mediatie onder een volledige vertrouwelijkheid dient plaats te vinden, en dat de debatten sereen dienen te verlopen.

Greenpeace verklaart dat de toegang tot milieu informatie met betrekking tot dit project essentieel is. Ze wensen enkel milieu informatie, en geen commerciële informatie.

De firma Jan De Nul NV geeft aan deze discussie reeds eerder gevoerd te hebben, en dat de communicatie gestopt werd omwille van het feit dat deze discussie nadien in de pers werd verspreid .

De milieustudie werd gepubliceerd, maar Greenpeace stelde zich hier heel wat vragen bij. Daarenboven werd maar een beperkt deel vertaald, de rest van de studie is in het Russisch.

Er worden allerhande vragen gesteld waarop de firma op algemeen niveau heeft geantwoord, waardoor een begin van dialoog ontstond.

De Voorzitter sluit de vergadering met de verklaring dat hij de nodige tijd wenst te nemen voor deze bemiddeling, en hij voldoende partijen en specialisten kan raadplegen voor het verder ophelderen van bepaalde vragen.

Op 3 maart 2014 's avonds stuurt Greenpeace een mail naar de Voorzitter met de mededeling dat er in een Belgisch tijdschrift een artikel rond o.a. dit project zal verschijnen en dit op 4 maart 2014.

Na lezing van dit artikel door de Voorzitter werd besloten de bemiddelingsopdracht stop te zetten omwille van de schending van de vertrouwelijkheid en de basisvoorwaarde voor een bemiddeling

nl. de partijen vallen elkaar niet aan gedurende de bemiddelingsperiode. Dit hield evenwel niet in dat het dossier niet meer verder zou behandeld worden.

Op 27 maart 2014 werd Greenpeace ontvangen door de Voorzitter waar dezelfde boodschap werd gegeven nl. het NCP zal beide partijen nog ontvangen teneinde zich te informeren.
Een gesprek ontstaat met betrekking tot de milieu informatie en welke informatie essentieel is.

Op 8 mei 2014 werd de firma J. De Nul NV gesproken, in aanwezigheid van hun milieu expert. Hierbij werd de milieu politiek van de firma uitgelegd. Het feit dat de vloot aan schepen van de firma Jan De Nul NV zeer recent is, maakt dat het risico op incidenten kleiner is. De schepen zijn alle gecertificeerd o.m. door het Bureau Veritas met betrekking tot onder andere Oil pollution prevention, sewage pollution prevention, prevention of pollution by garbage, energy efficiency etc.. Het bedrijf beschikt over een certificaat afgegeven door Lloyd's mbt het Kwaliteits-, Milieu- en Veiligheidsmanagement dat voldoet aan de managementsysteemnormen (ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001). De firma volgt de Marpol Richtlijnen, en zij is actief lid van deze organisatie die de Marpol Richtlijnen tegen het licht houden van nieuwe evoluties.

Het risico inzake verspreiding van zware metalen in de baggerspecie wordt door de firma als niet bestaande beschouwd gezien de materialen worden verplaatst onder water, en niet aan de oppervlakte komen.

Met betrekking tot de walvissen hanteert de firma Jan De Nul NV de zogenoemde "big eye" techniek (aan boord is er permanent iemand die toeziet op de aanwezigheid van walvissen). Maar ze hebben gedurende de korte tijd dat er gebaggerd werd, geen walvissen gezien.
Uit informatie van IUCN (International Union for Conservation of Nature) blijkt ook dat de walvissen hier niet zouden voorkomen.

Een gespecialiseerde firma heeft een beoordeling van de milieustudie uitgevoerd in opdracht van de publieke verzekeraar, Delcredere, en bijkomende maatregelen voorgesteld. Deze informatie werd niet overgemaakt, en een juridische procedure hieromtrent werd geopend door Greenpeace.

Op vraag van het NCP heeft de publieke verzekeraar medegedeeld dat ze van oordeel is dat Jan De Nul NV alle door haar gestelde bijkomende voorwaarden inzake de bescherming van het milieu heeft uitgevoerd.

Het NCP werd ervan ingelicht dat de verdere fases van het Sabetta project werden toevertrouwd aan een andere Belgische firma.

3- BESLUIT

Het NCP is van oordeel dat de milieu informatie niet per definitie deel uitmaakt van de vertrouwelijke bedrijfsgegevens.

Overeenkomstig de OESO Richtlijnen beveelt het dan ook aan dat de Belgische bedrijven in de toekomst hun communicatie over de mogelijke potentiële gevaren voor het milieu op een transparante manier aan het publiek kenbaar maken (confidence building), wel rekening houdend met de vertrouwelijkheid van bepaalde bedrijfsgegevens, en intellectuele eigendomsrechten.

Het NCP beveelt tevens aan dat de betrokken ondernemingen de nodige contacten leggen met IUCN om de meest aangewezen methodes te hanteren (o.a. inzake detectie) om de gevolgen voor de walvissen (turbulentie, geluid, gevaar voor aanvaring etc.) waar deze voorkomen, maximaal te beperken.

Het NCP zal in het verlengde van deze zaak contact opnemen met de Belgische ondernemingen betrokken bij de verdere uitvoering van het Sabetta project.

Aan de indieners wordt aanbevolen om bij het indienen van een specifieke zaak bij een NCP zich te houden aan de procedure regels van de Richtlijnen o.m. de afspraken inzake vertrouwelijkheid en het principe dat men de tegenpartij gedurende de bemiddeling niet publiekelijk aanklaagt.

Anders kan het NCP zijn bemiddelende rol niet naar behoren vervullen, zoals in deze zaak het geval was.